

Orígens i gestació de l'ACCA

Daniel Giralt-Miracle, president emèrit

Quan el 1966 vaig començar a col·laborar en el setmanari *Destino*, Alberto del Castillo (*Diario de Barcelona*) i Rafael Santos Torroella (*El Noticiero Universal*), amb els que coincidíia visitant les galeries d'art els dissabtes a la tarda, em van convidar a formar part de l' "Asociación Española de Críticos de Arte", *sección barcelonesa*, que es reunia al "Real Círculo Artístico" del carrer dels Arcs de Barcelona, cosa que vaig fer amb l'aval de Sebastià Gasch i Joan Perucho. Més que una organització estructurada, però, el que vaig trobar va ser un grup d'amics que celebraven unes sessions rutinàries, més pròximes a la tertúlia que a la gestió, i que finalment es dedicaven a atorgar, juntament amb l' "Asociación de la Prensa", un premi a la millor exposició de l'any --que consistia en un trofeu dissenyat pel joier Capdevila--, i en repartir-se la formació de jurats de pintura (en molts casos de premis de pintura ràpida). D'altra banda, aquella *sección barcelonesa* no tenia ni president, la seva màxima autoritat era el vice-president de l'AECA, amb seu a Madrid, per tant el poder de decisió era mínim. Aquella situació va fer que uns quants associats, amb l'assessorament de Cesáreo Rodríguez Aguilera, jutge i que amb els anys seria president de l'AECA; intentéssim canviar els estatuts de l'AECA, a la que demanàvem autonomia de gestió i finançament i independència per establir connexions internacionals. No ho vam aconseguir.

L'esperit agitador que hi havia en els darrers anys seixanta en la universitat i en les associacions no es reflectia gens en aquella AECA

barcelonina, on tot es feia en castellà i on essencialment es tramitava la incorporació dels socis catalans a l'AECA.

Però les coses encara van anar a pitjor. Mort Alberto del Castillo, vice-president de l'AECA, relacionat estretament amb Madrid i posseïdor d'una autoritat indiscutible, la *sección barcelonesa* va entrar en una letargia total: no es convocaven activitats, no es cobraven quotes, no s'atorgaven premis, ni es convocaven eleccions.

La dictablanda s'anava acabant i l'ambient polític s'anava caldejant, i la mort del dictador es presagiava. En aquest context, i davant la inoperància de l'AECA *sección barcelonesa*, un grup de companys, més militants i actius i disposats a fer canvis, vam decidir fer un "cop d'estat" i reivindicar una associació autònoma, netament catalana, democràtica en l'elecció de càrrecs i en la gestió i eminentment professional. Aquí és on al meu entendre rau el vertader origen de l'ACCA.

Pres aquest determini, vam redactar un text adreçat a l'únic càrrec subsistent, el de secretària i tesorera, que exercia la Sra. Lina Font, en el que demanàvem que es convoquessin eleccions. Vam signar aquest document, que conservo, Josep Vallès Rovira, que actuava d'assessor jurídic, Sebastià Gasch, Alexandre Cirici, Joan Perucho, Maria Lluïsa Borràs, Josep Iglesias del Marquet, Josep Corredor-Matheos, Ramon Amposta, Mercedes Molleda, Modest Rodríguez Cruells, Francesc Galí Duffour, Cesáreo Rodríguez Aguilera, Arnau Puig i jo, com a persona que promovia la instància, que va lliurar a la seva destinatària el notari Rafael Nicolàs Isasa l'1 d'abril de 1976.

Que paradoxalment (o per sort), la resposta que se'ns va donar fos que el procés de convocatòria d'assemblees i elecció de càrrecs, només el podia activar l'AECA de Madrid, ens va determinar a trencar amb aquesta associació i a crear-ne una de nova. Així el 1977 amb Josep Vallès Rovira i una comissió de la que en formaven part en Josep Corredor-Matheos i Arnau Puig, vam redactar en català els estatuts de l'Associació Catalana de Crítics d'Art i, a l'empara de la nova llei d'associacions, els vam presentar al Govern Civil de Barcelona, demanant la inscripció de l'associació. Allò que semblava només un tràmit, no va ser tan senzill, atès que el Govern Civil ens va retornar els estatuts demanant-nos que els féssim arribar juntament amb una versió castellana, traducció que vam fer una nit Vallès Rovira i jo en el seu despatx de la Rambla de Catalunya. Aquesta vegada, la instància que vam presentar a la Dirección General de Política Interior (Servicio de Asociaciones) del Ministeri de l'Interior, va tenir una resposta positiva, ja que amb data 28 de novembre del 1978 se'ns va comunicar que s'autoritzava la creació de l'ACCA, amb un "considerando" que "con arreglo al artículo 3 del párrafo 5 de la ley de asociaciones, este ministerio es competente para dictar la resolución pertinente".

Persones actives en aquell procés o que ens van donar molt suport, a banda dels ja esmentats Sebastià Gasch i Joan Perucho, van ser Joan Ainaud, Josep Gudiol, Àngel Marsà, Joan Merli, Josep Palau i Fabre i Joan Teixidor, històrics solidaris amb nosaltres; i sobretot, el també mencionat Césareo Rodríguez Aguilera, que com a advocat i magistrat ens va orientar jurídicament per aconseguir el màxim que les lleis d'aleshores permetien. Fins i tot a reflectir en els estatuts l'esperit obert que ens movia, de democratització, d'integració al país i de defensa

d'aquest com a principal territori on desenvolupar les nostres activitats (veure articles 3 i 4 dels estatuts).

No sense confrontació, perquè un sector encara afecte a l'AECA mostrava la seva resistència a independitzar-se de Madrid, vam fer les primeres eleccions, que ens van portar a una dinàmica normalitzada, que s'iniciava de la mà de la primera junta, presidida per Josep Corredor-Matheos, a la que va seguir la que jo vaig tenir la sort de dirigir per tretze anys, quan em va rellevar Arnau Puig en tornar de Roma, i que arriba als nostres dies amb la iniciativa d'una junta rejuvenida, que encapçala Josep Bracons, que ha sabut actualitzar i modernitzar l'associació.

Abans d'acabar aquest breu repàs d'aquesta petita o gran història, m'agradaria però incidir en quatre coses:

- 1) El logo que ens distingeix, que ens va dissenyar Joan Miró el 1979, gràcies a les gestions de Francesc Vicens, aleshores director de la Fundació de Barcelona i membre de la junta directiva. Un logo que no només és la nostra icona i el que ens ha donat més imatge pública, sinó que és l'autèntic patrimoni de l'entitat, i com a tal, el nostre aval.
- 2) Que davant la manca de recursos per disposar d'una seu social pròpia, sempre hem comptat amb l'hospitalitat d'institucions de prestigi que ens han acollit, com el FAD (primer a Brusi i després a la plaça dels Àngels) i ara el MACBA
- 3) Que des del primer moment, l'ACCA i els seus membres vam ser reconeguts com a representats del gremi per les institucions públiques, culturals i civils (Generalitat de Catalunya, ajuntaments de tot el país, galeries, museus, editorials, etc.). La prova més

evident d'aquest fet la constitueix el prestigi i crèdit que tenen els premis que concedim anualment des del 1982.

- 4) I de l'espiritual al material: el fet que després de moltes assemblees i de moltes deliberacions, arribéssim a un acord sobre els criteris de valoració de la nostra feina i establíssim unes tarifes que encara avui, amb les conseqüents actualitzacions, ens permeten actuar de manera col·legial en l'àmbit professional.

Podria explicar moltes coses més, però aquestes per a mi són les essencials d'aquests 25 anys d'història de l'ACCA, un associació que crec que també ha contribuït a fer que el nostre sigui un país més normal, més culte i més civilitzat artísticament.

Barcelona, 30 de setembre de 2003